

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

5 Ipsa domestica vox nulli nocet, aut inimica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

piendi, nec eorum vel anathematizatorum vox ullum nocere, vel accusare potest.

C. VI. § Decedem. Item Stephanus Papa, epist. 2.

N ullus b anathematizatorum e suscipiatur, nec a quoquam credatur, quæ ab eis dicuntur, vel confitentur. Eos d dico anathematizatos esse, quos Episcopi suis scriptis anathematizaverunt, aut eorum statuta anathematizant.

C. VII. § Anathematizati quæ fideles accusare non possunt. Item Fabianus Papa, epist. 1. ad ecclesie ministros.

M nes e, quos sanctorum Patrum statuta tam præteritis quam futuris temporibus anathematizant, submovemus, & ab omni accusatione fidelium alienamus.

C. VIII. § Clericus, qui Episcopum accusavit, infamia est infamis.

Item Stephanus Papa, epist. 2. c. 1.

C lericus vero, qui Episcopum suum accusaverit, aut ei infamator extiterit, non est recipiendus, quia infamis effectus est, & à gradu debet recedere, ac curiæ tradi servitus.

C. IX. § Infames e exales sunt, qui Episcopos persequuntur. Item Alexander Papa, epist. 1. cap. 1.

H i f qui Episcopos suos i persequuntur, & amovere i nuntur in iuste contra Apostolicam auctoritatem, etsi à morte prohibentur, dicant Domino * [Nolo mortem peccatoris, sed ut convertatur, & vivat,] perpetua tamen notantur infamia, & exilio digni judicantur finitimo, de quibus à temporibus Apostolorum, & infra ista seculum, atque decreta habemus, quibus eorum accusandi Episcopos, vel testificandi in eos vocem obtulimus, quoniam non humanis, sed divinis actibus mortuos esse scimus.

I § Quos] Vix ista abest à scriptis, manuscriptis & originali, sed ab ipsam non est facta.

C. X. § Detractores, & inimicorum auctores Episcopos non accusant. Item Zepherinus Papa, epist. 1. ad Episcopos Sicilia.

D etractores g (qui divina auctoritate tradidit sunt), & auctores b inimicorum ab episcopali submovemus accusatione, vel testimonio.

C. XI. § Infamii vel sacrilegi religiofam Christianum accusare non possunt. Item Eutychnus Papa, ad Episcopos Sicilia.

N illi i unquam infamiatque sacrilego de quocunq; negotio liceat adversus religiosum Christianum, (quomvis summis, servilibusque persona sit) testimonium dicere, nec de qualibet re, actione, vel inscriptione Christianum impetere.

N otandum vero quod aliud sit excommunicatio, & aliud anathematizatio.

C. XII. § Aliud est excommunicatio, aliud anathematizatio. Unde Ioannes Papa VIII. scribit eidem Episcopo.

E xcommunicatio e uxorem bosoris noveris non solum communicatione, quæ à fraterna societate separatur, sed etiam anathemate, quod ab ipso Christi corpore (quod est ecclesia) recidit, crebro percussam esse.

Epistola hæc Ioannis VIII. non est inventa. Verum Nicolai I. in concilio à se Roma habito, de Merensi synodo penitus abolenda, cap. ultimum, narrat hæc Engeltradam bis à se

a allatere. b Pam. l. 4. c. 71. al. anathema.] orig. d. al. eos quoq; dico.] orig. e. Anf. l. 3. c. 16. Poly. l. 1. tit. 1. f. Anf. l. 3. c. 31. g. Anf. l. 3. c. 31. Ivo par. 5. c. 241. h. al. aliter. i. Anf. l. 3. c. 23. Burch. l. 1. c. 11. Ivo p. 6. c. 333. Pam. lib. 4. c. 2. k. n. quædam Episcoporum Ivo p. 14. c. 51.

uisse anathemate percussam. Cujus mulieris flagitia, ob quæ iustificata hæc panam tulit, referi Regino lib. 2. Chroniconum. Po- tuit autem tempore Ioannis octavi vivere hæc famina, quoniam Hadrianus II. qui inter Nicolaum I. & Ioan. VIII. intercessit, quantum sui Pontificatus amon non implevit. Unde datur intelligi, quod anathemate qui intelligendi sunt non simpliciter à fraterna societate, sed etiam à corpore Christi (quod est ecclesia) omnino separati.

QVÆSTIO V.

Q uod verò testes de domo accusatorum producendi non sint, & quod vox inimicorum non sit audienda, multorum autoritatibus probatur.

C. I. § Consanguinei & familiares adversus extraneos testimonium non dicant. At enim Calixtus Papa, epist. 1. ad Episcopos Gallia.

C onfangvinei a accusatoris b adversus extraneos testimonium non dicant, nec familiares, vel de domo prodeuntes: sed si voluerint, & invicem confentent, inter se parentes tantummodo testificentur, & non in alios.

C. II. § Nuper inimici, accusatores vel testes esse non possunt. Item Anacleus Papa, epist. 3. c. 4.

A ccusatores c & testes esse non possunt, qui ante hæstemum diem, aut nudius tertius inimici fuerunt, ne irati nocere cupiant, vel læsi ulcisci velint. Inoffensus igitur accusatorum & testium affectus querendus est, & non suspectus.

C. III. § De eodem. Item Symmachus Papa, in quinta synodo Romana sub ipso habita.

A ccusatoribus d verò inimicis, vel de inimici domo prodeuntibus, vel qui cum inimicis immortantur, aut suspecti sunt, non credatur, ne irati nocere cupiant, vel læsi ulcisci se velint. § Si quis hæc, quæ hodie in hac sancta synodo prohibita sunt, infringere præsumpserit, aut voluntarie transgredi tentaverit, si clericus est, gradu proprio penitus careat: si verò monachus, aut laicus fuerit, communione privetur: & si non emendaverit vitium, anathemate feriatur. Secretas verò infidias, vel manifestas pontificibus à quibuscunq; illatas, vel ea, quæ huius sanctæ synodi sententia completitur, si quis ad ecclesie pertulerit notitiam, potitur honore: & hi, qui adversa eis moliantur (sicut à sanctis Patribus dudum statutum est, & hodie synodali, & Apostolica auctoritate firmatum) penitus adiciantur, & exilio (suis omnibus sublati) perpetuo tradantur.

C. IV. § Qui non possunt esse accusatores, vel testes. Item Pontianus papa & universali ecclesie Episcopos epist. 2. omnibus Christianis.

S pectos e, aut inimicos, aut facile litigantes, & eos qui non sunt bonæ conversationis, aut quorum vita est accusabilis, & qui rectam non tenent & docent fidem, accusatores esse & testes, & antecessores nostri Apostoli i prohibuerunt, & nos eorum auctoritate submovemus, atque futuris temporibus excludimus.

I § Apostoli] Sic est emendatum ex Vaticanis ediculis. Antea enim legebatur, Apostoli. originale autem impressum sua habet, & antecessores nostri Apostolica repulerunt auctoritate, & nos submovemus, atque futuris, &c.

a Anselmus l. 3. c. 52. Poly. l. 1. tit. 1. b accusatores.] orig. c. Burc. l. 1. c. 171. Ivo p. 5. c. 279. Pam. l. 4. c. 81. d. Ambros. Syagrius epist. 64. Anf. l. 3. c. 13. Burch. l. 1. c. 152. Ivo p. 5. c. 239. Pam. l. 3. c. 14. e. supr. 2. q. 7. c. querendum. Poly. ibid. Anselmus l. 3. c. 16.

C. V. q. Ab accusatoribus clericorum repellantur, quos leges saculi non admittunt.

Item Eusebius Episcopus Galliarum, epist. 1. De a accusationibus clericorum, super quibus mandatis, scitote a tempore Apostolorum in hac sancta videri servatum esse, accusatores, & accusationes, quas exterarum consuetudinum leges non asserunt, a clericorum accusatione submotas. & infra. Idcirco & nos sequentes b Patrum vestigia, pro salvatione servorum Dei, quascunque ad accusationem personas leges publicae non admittunt, his impugnandi alterum, & nos licentiam submovemus, & nullae accusationes a iudicibus audiantur ecclesiasticis, quae legibus saculi prohibentur.

C. VI. q. Alienigena, & quos divina voces mortuos appellat, Episcopi accusare non possunt.

Item Pelagius Papa II. Episcopus Italiae. Canonica & sanctorum Patrum statuta (ne columna sanctae ecclesiae vacillent) sequentes, ac roborantes, omnes infames, cunctosque suspectos, vel inimicos, & eos qui non sunt eorum gentis, vel quorum fides, vita & libertas nescitur, & qui non sunt bonae conversationis, vel quorum vita est accusabilis, ab omni accusatione Episcoporum funditus submovemus. Similiter & omnes, quos divina leges mortuos appellat, submovendos esse ab eadem accusatione, & publicae poenitentiae submitte-dos iudicamus.

C. VII. q. A clericis repelluntur accusatione, quos leges saculi non asserunt.

Item ex Synodo Romana, habita sub Hadriano d. Papa.

Accusationes e & accusatores, atque eorum f negotia, quae saeculares non asserunt leges, divina ac synodica funditus a clericis repellunt auctoritate censemus: quia indignum est superiores pati ab inferioribus, quae inferiores ab eis pati despicunt.

Capit. hoc, & c. Meminem, infra ead. q. d. quae citantur ex Synodo Romana, extant in capitulo Hadriani, ea autem expressius etiam appellantur synodi nomine infra 2. q. 3. in principio.

C. VIII. q. Nec servus, nec libertus, nec infamis Episcopi accusare praesumant.

Item Stephanus Romanae ecclesiae Episcopus omnibus Episcopis, epist. 2. de accusationibus sacerdotum, c. 2.

Accusatores g & accusationes, quas saeculi leges non recipiunt, & antecessores nostri prohibuerunt, & nos submovemus. Nullus enim alienigena, aut accusator fiat eorum, aut iudex. Unde & de Loth b scriptum est [Ingressus es ut advena, numquid ut iudices?] Accusator autem nostrorum, nullus fidelis, aut libertus, nullaque suspecta persona, aut infamis.

C. IX. q. Infames, qui ad sortilegos & divinos concurrunt, nec accusatores, nec testes esse possunt.

Item Eusebius Papa k, epist. 3. ad Episcopos Thusciae. Constituiimus l iterum, hiemantes cana Patrum statuta, cum omnibus, qui nobiscum sunt Episcopis, sicut dudum decretum reperimus, ut homicidae, malefeci, fures, sacrilegi, raptores, adulteri, incesti, venefici, su-

a Anselm. l. 3. c. 26. b Supr. q. 2. m. sequentes. c Anselm. l. 3. c. 29. d In Cap. Hadriani, cap. 21. Concor. Damasus epist. ad Stephanum. e Anselm. l. 3. c. 20. f ca. 1. v. Conc. Thelesphorae epist. unica, c. 4. Iulius in rescripto ad Orientales. g Polye. ibidem. Anselm. l. 3. c. 18. h Ivo p. 5. c. 27. & p. 4. c. 27. i Gen. 9. i. v. Ieronim. 1. 1. 1. k & in Cap. Hadriani, c. 67. l Polye. ibidem. Anselm. l. 3. c. 19.

pecti, criminosi, domestici, perjuri, & qui rapum fecerunt, vel falsum testimonium dixerunt, seu qui ad sortilegos a, divinosque b concurrerunt, similesque eorum, nullatenus ad accusationem, vel ad testimonium admittendi, quia infames sunt; & iuste repellendi, quia nefasta est vox eorum.

C. X. q. Suspecti, aut gratiosi ad accusationem non admittantur.

Item Iulius Papa in rescripto ad Orientales, c. 3. Similiter e in jam praefata synodo est decretum, q. suspecti, aut infames, aut criminosi, aut gratiosi, vel calumniatores, vel affines, aut scelerati, aut facile linguas suscipiantur accusatores, vel tales, qui omni carere suspicione.

C. XI. q. Qui inimicitii studeat, vel facili linguas, nec accusator, nec testis esse possit.

Item Felix Papa II. epist. 1. c. 14. Nullus d servus, nullus libertus, nullus infidelis, nullus criminibus irretitus, nullus calumniator, nullus qui inimicitii studeat, nullus qui frequenter linguas, & ad accusandum, vel detrahendum est facilis, nulla infamis persona, vel omnes, quod ad accusanda crimina publica leges publicae non admittunt, permittuntur Episcopos accusare.

C. XII. q. Familiare, suspecti, de domo proventes, non recipiantur in accusatione.

Item Calixtus Papa, epist. 2. ad Episcopos Galiae.

Accusatores f vel testes suspecti non recipiantur, nec familiares, vel de domo prodeuntes, nec etiam consanguinei accusatoris adversus extraneos testimonium dicant: quia propinquitatis g, & familiaritatis, ac donationis affectio veritatem impedit fore. Amor carnalis, & timor, atque avaritia plerumque sensus libetant humanos, & pervertunt opiniones, ut quantum pietatem putent, & pecuniam, quasi mercedem prudentiae.

C. XIII. q. Qui inimici, vel suspecti sunt, & qui odio quoslibet insperantur, ab accusatione removeantur.

Item Pelagius h Papa II. epist. 1. c. 4.

Omnes i, qui adversus Patres armanant, ut Patrum invidiosos, & mactatores, infames esse censemus. b infra. Horum ergo vitiorum auctores vel paratores, non sunt in accusatione pontificum recipiendi, sed potius repellendi: quoniam jubent canonica decreta Patrum; ut accusatio, vel testimonium eorum, qui odis quoslibet persequuntur, vel qui inimici, aut suspecti habentur, nullo modo recipiantur.

C. XIV. q. De eodem. PALEA.

[Item Paschalis Papa.]

Nulli k Episcoporum ab accusatione sua repellere liceat, quos l antequam ab eis impeteretur, a sua communi familiaritate neglexerit separare.

In nova per vestigia exemplaris Gratiani, a quo plerumque absoni, caput hoc habetur, non hinc, sed sup. 2. q. 2. c. b. Item b Paulus ubi etiam citatur ex Paschali 11.

Quos antequam] In eodem codice legitur, quos l antequam ab eis impeteretur, a sua communi familiaritate neglexerit separare. In alio vero numeralis, in quibus hac Palea habetur, hoc loco legitur, quos antequam ab eis se impetendos cognoverint, a sua, &c. In decretalibus autem non multo secus, antequam se ab eis impetendum cognoverint, a sua, &c.

a et sacrilegi. b Supr. 2. q. 4. qui sunt c. Polye. ibid. Anselm. l. 3. c. 21. d Anselm. c. 62. e infra. f Polye. ibid. Anselm. l. 3. c. 27. Burchard. l. 1. c. 171. Ivo p. 5. c. 21. g Supr. ead. c. sanguines. h antea legebatur, Gelasius. i Proculus ad Damianum in alt. 1. q. concil. Chal. Anselm. l. 3. c. 4. k extra. de suscipi. c. nulli.

Quod veri inimici de accusatione prohibentur, inde est, quia non ad illius inimicitiam frequenter opprimi solet. Sed eam Athanasius a sua cathedra reddi precipitur, quia de inimicitia sua manifeste cognoscitur. Patet quod est manifesta crimina alicuius, non tamen condemnandus est accusatione inimici.

C. XV. ¶ Qui inimici sunt, iudices esse non possunt.

Vnde Nicolaus Papa scribit Michæli Imperatori in epistola, quæ incipit [Proposueramus].

¶ Suspecti & inimici iudices esse non debent, & imperato dicta, & plurimus probatur exemplis. ¶ Nam e quid gratius, & amabilius dare quis inimico potest, quam si ei ad impetendum commiserit, quam si ille forte voluerit? Quod providè Constantinopolitana synodus canonem suorum sexto i dignoscimus prohibere capitulo. Et infra. ¶ Veniamus ergo & ad illam Chalcedonensem synodum, & quid nobis de Athanasio Paronorum Episcopo referat, audiamus. Item in illis terribi vocatus ad synodum, quia non eorum, à Patriarcha suo canonicè condemnatus extiterat: sed solum, quia cum vocaretur ad synodum, quod inimicus suus esset ipse, qui iudicabat, clamavit, & sanctæ Chalcedonensis synodo ad causas illatas sibi examinandas referatur: & nisi denuò convincatur, recedere ecclesiam propriam iudicatur. Quod si Athanasius à Patriarcha suo depositus, quia de inimicitia ipsius compellus est, iteratò ad iudicium renovandum dirigitur, est manifesta sibi officina crimina, tamen suæ reddi ecclesie precipitur; quanto magis Ignatius, qui non à Patriarcha, sed ipse potius existens Patriarcha mirum debuit ecclesie propria (inimici, & suspecti iudicium de eorum) expoliari? Et paulo post c. [¶ Venit de sacrum illius noster Papa Gelasius, hæreticorum expurgator fortissimus, & quod de Constantinopolitana Episcopio more solito tunc agerentibus dixit, etiam non eorum extiterat. ¶ Quæro, inquit, tamen ab his iudicem, quod præstandum, ubinam postfragitari? an apud ipsos? an iudem inimici sint, & testes & iudices? Sed non iudicio nec humana debent committi negotia. ¶ Quod iudicio, ubi idem sunt inimici qui iudices, nec humana debent committi negotia; quanto mirum dicitur, istis ecclesiastica? Qui sapiens est, intelligit. ¶ Et tunc hinc Iustinianus Imperator plus legibus suis propriam se dignoscitur, dicens. [Licet si ei, qui suspectus iudicem putat, antequam illis inchoetur, eorum reddatur ad alium recurratur.] Nam quodam modo naturale est suspectorum iudicem infidias declinare, & iudiciorum iudicium semper velle refugere. ¶ Hinc Athanasius inimicorum sepe declinavit infidias: hinc S. Iohannes ex ore eorum, concilii contra se congregaverunt in tate collegium.

¶ Sexto] Hic canon est scriptus concilio Constantinopolitano contra quosdam Græcos, qui in concilio in quatuor volumina compo- sitione ab aliis editis abest] tunc primo bis assertur, primum in concilio ipso Constantinopolitano, deinde in libello synodico- rum Constantinensium. De quo capitulo, & aliis canonibus huius concilii supra dist. 22. est tractatum, & infra 4. quæst. 1. c. quod autem dicitur.

¶ Est manifesta] Vera lectio est, & nisi manifeste sibi officium criminis, sine reddi ecclesie precipitur. est, idem, recedere ecclesiam propriam iudicatur.

Vnde non est censendum obmissio, & quia Gratianus in ceteris Synodalibus manifeste ostendit, fissa lectio se usum

et al. Augustinus b. al. Quia. c. Ivo part. 5. cap. 55. d. cetera. c. 19. et incommunicatio ad Paulum. f. Cod. de iudicio. l. quæstio.

esse: qui etiam, quod hic dicitur de inimicitia iudicis, ad accusato- ris inimicitiam transibit. Nec verò (quod ex tanta illa actione i. q. fa- cile constat.) Athanasius in ea causa erat actor, qui restitutionem peteret, (quippe eam, licet in concilio Antiocheno depositus, postea tamen per Dioscorum Episcopatum recuperasset, tunc, possideret) sed Sacerdotium, qui post Athanasii depositionem in ejus locum à metropolitanis, & comprovincialibus Episcopis susceptus, ab eodem Dioscuro ejectus fuerat, ideo, restitui sibi Episcopatum petebat. In ipso autem concilio Chalcedonensi statutum fuit, ut (quando Athana- sius diceret se ad concilium Antiochenum ter vocatum, ideo non ve- nisse, quod Dominus eo tempore Patriarcha Antiochenus sibi inimi- cus esset) Savinianus quidem maneret in Episcopatu, interim verò causa Athanasii apud Maximum tunc Antiochia Patriarcham age- retur, atq; intra octo menses cognosceretur, an Athanasius crimen de- positione dignum commississet, ac, nisi commississet constaret, suus illi Episcopatus redderetur. Ex quo toto facto Nicolaus patrem illam accepit, que ad rem suam optime faciebat.

Patet ergo quod, est manifesta sine crimina alicuius, tamen ac- cusatione inimici condemnandus non est.

QUÆSTIO VI.

Extra provinciam autem reus nullatenus est produ- cendus.

C. I. ¶ Ubi crimen admittitur, ibi causa veniatur. Vnde Fabianus Papa scribit Hilario Episcopo, epist. 3. cap. 4.

Ibi semper causa agatur, ubi crimen admittitur, & a qui non probaverit, quod objecit, poenam, quam intulerit, ipse patitur.

C. II. ¶ Accusatus non nisi in foro suo audiatur. Idem eadem epist. c. 2.

Si quis Episcoporum super certis accusetur crimini- bus, ab omnibus audiat, qui sunt in provincia sua, Episcopis: quia non oportet accusari alibi, quam in foro suo audiri.

Exceptio fori dilatoria est, atq; ideo in initio litis debet opponi & probari. Peremptoria autem exceptiones (ut sunt præscriptiones longi temporis) sufficit in initio contestari.

C. III. ¶ De eodem. Pulfatus e ante suum iudicem causam dicat, & ante non suum iudicem pulsatus, si voluerit, taceat. Pul- satus verò, quoties appellaverint, inducitur dentur.

Hoc autem quod de loco dictum est, tunc intelligendum est, cum veritate cause non nisi in loco admissi criminis deprehendi potest: aut nisi altera pars iudicium majori persona interpellaverit, sive decli- nando iudicium, sive revelando sententiam.

C. IV. ¶ Intra provinciam, & à comprou- vincialibus tantum causa est au- dienda. Vnde Stephanus sancte & Apostolica, atque univer- sali ecclesie Romana Episcopus scribit om- nibus Episcopis, epist. 2. cap. 7.

Ultra d provinciarum e terminos accusandi licen- tia non progrediatur: sed omnis accusatio intra provinciam audiatur, & à comprovincialibus termine- tur, nisi tantum f. ad Apostolicam sedem fuerit appella- tum.

a. Sup. 2. quæst. 3. qui non probaverit. & q. 1. qui crimen. & infra ead. c. 5. & Cyrillus l. 1. epist. 3. Poly. lib. 3. tit. 1. Anst. l. 3. cap. 77. b. Burch. lib. 1. c. 127. Ivo p. 3. cap. 260. Cap. 17. cap. 367. Poly. l. 1. tit. 7. c. Ivo part. 6. c. 233. Pam. l. 2. c. 123. In codice Theod. lib. 9. tit. 1. l. 10. d. Anst. l. 3. cap. 47. Pam. l. 4. c. 232. e. al. provincia. & al. tamen.

